

Regionale Energie Strategie 2020-2030

Concept-startnotitie

**Van gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Heerde,
Lochem, Voorst, Zutphen, provincie Gelderland,
Waterschap Vallei & Veluwe, Waterschap Rijn & IJssel,
in samenwerking met de Strategische Board
Cleantech Regio en Liander**

Versie 0.3 na portefeuilleberaad/stuurgroep 1 maart 2019

Inhoudsopgave

1. Over deze concept-startnotitie	3
2. RES: hoe & wat	4
2.1 Landelijk Klimaatakkoord vertaald naar de regio	4
2.2 Regionale afspraken helpen	5
2.3 Uitgangspunten RES	5
2.4 Beslispunt(en) RES	6
2.4.1 Committeren aan samenwerking	6
2.4.2 'Koppelkansen' benutten	6
2.4.3 Gezamenlijke werkafspraken	6
3. Energie besparen en opwekken: opgaven	7
3.1 Wat weten we nu over onze opgaven?	7
3.2 Ambitie Gelders Energie Akkoord	7
3.3 Ambitie waterschappen	7
3.4 Ambitie Cleantech Regio	7
3.5 Beslispunt(en)	8
3.5.1 Ambitie Cleantech Regio in de RES 1.0	8
4. Wie doet mee en wie beslist?	9
4.1 Meedenken en meesturen	9
4.2 Meebeslissen	9
4.3 Bewaking en ondersteuning	10
4.4 Beslispunt(en)	11
4.4.1 Wie beslist over de RES	11
4.4.2 Participatie	11
4.4.3 Gemeenten betrekken stakeholders bij omgevingsbeleid	11
5. RES-ontwikkeling stap voor stap	12
5.1 Start: ondertekening Klimaatakkoord: mei/juni 2019	12
5.2 Vaststellen startnotitie: na ondertekening Klimaatakkoord	12
5.3 Opstellen concept-RES: december 2019 klaar	12
5.4 Definitief RES 1.0: uiterlijk mei/juni 2020	12
5.5 RES actualiseren: in elk geval in 2022	13
6. Organisatie en communicatie	13
6.1 Organisatiestructuur	13
6.2 Communicatie	15
6.3 Inzet middelen	15

1. Over deze concept-startnotitie

Voor u ligt de concept-startnotitie Regionale Energie Strategie (RES), gemaakt door en voor gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen, provincie Gelderland, Waterschap Vallei & Veluwe, Waterschap Rijn & IJssel en de Strategische Board van de Cleantech Regio. Gemeente Deventer doet mee in de Regionale Energie Strategie West-Overijssel.

In deze startnotitie staat welke energieopgaven wij moeten realiseren in onze regio, hoe wij samen willen komen tot een RES, welke aanpak wij voorstellen en welke afspraken daarvoor nodig zijn. Het landelijke ontwerp-Klimaatakkoord en onze eigen regionale ambities zijn hiervoor de basis geweest.

Het Klimaatakkoord wordt opgesteld door Rijk, decentrale overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Doel is landelijk afspraken maken om te voldoen aan de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015): 49% minder CO₂ -uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990.

De dertig regio's in Nederland moeten binnen een jaar na ondertekening van het Klimaatakkoord een definitief RES 1.0 vastgesteld hebben waarin zij aangeven hoe zij afspraken uit het Klimaatakkoord willen invullen. Dat geldt ook voor onze regio. Wij moeten binnen deze landelijke en onveranderbare deadline dus in zeer korte tijd komen tot die RES 1.0. Met deze concept-startnotitie anticiperen wij hierop, zodat wij u vast meenemen in onze ideeën om straks tot zo'n RES te komen. Na inventarisatie van alle reacties, volgt de definitieve startnotitie.

De officiële besluitvorming over deze startnotitie volgt na ondertekening van het Klimaatakkoord, naar verwachting in het tweede kwartaal van 2019. Mogelijk volgen op basis van het definitieve Klimaatakkoord nog aanpassingen voor de elektrificatie-opgave voor de industrie, mobiliteit en gebouwde omgeving. Verdere verwachten wij geen grote wijzigingen.

Als gemeenteraden, Provinciale Staten en waterschappen de startnotitie vaststellen – dus na ondertekening van het Klimaatakkoord – maken wij een concept-RES, waarna een definitief RES 1.0 (met uitvoeringsprogramma) volgt. De RES wordt tweejaarlijks geactualiseerd (zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over dit proces).

In de startnotitie gaat het eerst om commitment voor samenwerking en het vaststellen van een aanpak en afspraken om te komen tot een RES.

- Deze concept-startnotitie is mede gebaseerd op het ontwerp-Klimaatakkoord van 21 december 2018 en de bijbehorende handreiking RES (zie bijlage 1). Hierin zijn de spelregels en afspraken over een gezamenlijke werkmethode omschreven en die staan ook op hoofdlijnen in deze concept-startnotitie. Als informatie nog ontbreekt, is in deze notitie aangegeven wanneer wij die verwachten (denk aan de afstemming met de Omgevingswet).
- In deze notitie vindt u onder 'Beslispunt(en)' steeds de thema's waarover u als gemeenteraden, Provinciale Staten en bestuurders van waterschappen beslist.

2.RES: hoe & wat

Uitvoering van het Klimaatakkoord heeft impact op de manier waarop wij wonen, werken en ons landschap inrichten. In de Cleantech Regio maken wij hiervoor samen keuzes en stemmen af over welke energiedoelstellingen wij binnen welke termijn willen halen. Dit doen we via de Regionale Energie Strategie (RES). Het is een instrument om te komen tot regionaal gedragen keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de opslag en energie-infrastructuur die daarvoor nodig is.

2.1 Landelijk Klimaatakkoord vertaald naar de regio

Veel afspraken uit het landelijke Klimaatakkoord moeten in de regio worden waargemaakt. Dat gebeurt via de Regionale Energie Strategie (RES).

Het Klimaatakkoord gaat over vijf sectoren:

- gebouwde omgeving
- elektriciteit
- mobiliteit
- industrie
- landbouw en landgebruik

De RES focust minimaal op de gebouwde omgeving en elektriciteit. De RES geeft inzicht in wat nodig is in onze regio om te voldoen aan de klimaatdoelstellingen en wat daarvoor van iedereen in de Cleantech Regio wordt verwacht.

Ook afspraken voor de andere drie sectoren en andere maatschappelijke opgaven kunnen we meenemen in de RES. In de Cleantech Regio doen we dat als dat zinvol is en als er een directe relatie is met de RES of energie-infrastructuur. Zo nemen we bijvoorbeeld 'koppelkansen' voor klimaatadaptatie en circulaire inkoop mee in de RES.

Het is sowieso belangrijk om regionaal overzicht te houden, alleen al om in kaart te hebben welke (toekomstige) netcapaciteit en energie-infrastructuur nodig zijn.

Via de RES wordt duidelijk wat ruimtelijke consequenties kunnen zijn als wij hernieuwbare energie opwekken in onze regio. De RES is straks uitgangspunt voor het omgevingsbeleid van provincie, gemeenten (zoals de omgevingsvisie, de omgevingsverordening en het omgevingsplan) en voor beleid van waterschappen, de netbeheerder en de Strategische Board van de Cleantech Regio. Anders gezegd: na de besluitvorming over de RES volgt verdere uitwerking en besluitvorming in het omgevingsbeleid en daarbij horen uiteraard ook mogelijkheden voor het indienen van zienswijzen.

We stemmen de RES af op de doelen waaraan we al werken vanuit het Gelders Energie Akkoord en de Agenda Cleantech Regio en elke gemeente voert ook haar eigen duurzaamheidsprogramma uit. We maken in de RES werkafspraken, bijvoorbeeld over hoe wij omgaan met lokaal beleid of bestaande projecten die belemmerend werken voor de RES.

Voor gemeenten, provincies en waterschappen wordt via de RES ook helder hoeveel 'mensen en middelen' zij beschikbaar moeten hebben om de opgaven te realiseren.

2.2 Regionale afspraken helpen

De RES is verplicht, maar in de Cleantech Regio zien we zéker de voordelen van een regionaal plan. Als overheden, ondernemers en onderwijs- en onderzoeksinstituten werken wij met de provincies en andere stakeholders al samen aan één Agenda Cleantech Regio. De RES is een goede manier om ook met waterschappen, netbeheerder en andere belanghebbenden langdurige samenwerking te organiseren om de klimaatdoelstellingen te realiseren.

De RES helpt:

- ... energiedoelen van de Cleantech Regio te realiseren
- ... draagvlak te creëren: lokaal en regionaal meedoen met de energietransitie
- ... de ruimtelijke kwaliteit op regionaal niveau te beschermen
- ... effectief om te gaan met kosten
- ... bij het coördineren van warmtebronnen
- ... bij kennisdeling en uitwisseling van best practices
- ... de energietransitie integraal uit te voeren
- ... bij borging van klimaatmaatregelen in omgevingsinstrumenten (denk aan omgevingsvisie)

2.3 Uitgangspunten RES

In de RES beschrijven we straks in elk geval:

- hoeveel hernieuwbare energie we in de Cleantech Regio op land willen opwekken en welke gevolgen dat heeft voor de energie-infrastructuur
- wat de warmtevraag is in onze regio, welke warmtebronnen beschikbaar zijn en wat nodig is voor de warmte-infrastructuur – dit doen we in het RES-onderdeel Regionale Structuur Warmte

Bij het maken (en uitvoeren) van de RES staan vier uitgangspunten centraal:

- de RES geeft invulling aan onze ambitie voor duurzame opwek van energie en onze warmte-aanpak
- de RES is optimaal ingepast in de regionale energie-infrastructuur
- de RES doet recht aan de omgevingskwaliteit van de Cleantech Regio
- de RES is een gedragen resultaat van stakeholders

2.4 Beslispunt(en) RES

2.4.1 Committeren aan samenwerking

RES-partners in de Cleantech Regio committeren zich aan de afspraak om samen met andere maatschappelijke partners zoals netbeheerders en kennisinstellingen te komen tot:

- een regionaal bod voor de opwekking van duurzame elektriciteit
- een regionale strategie voor warmtetransitie in de gebouwde omgeving waarbij we warmtebronnen en de verdeling ervan inzichtelijk maken (Regionale Structuur Warmte)
- regionaal inzicht in de energie-infrastructuur die nodig is
- procesafspraken met stakeholders over uitvoering van de RES

2.4.2 'Koppelkansen' benutten

Waar mogelijk nemen we andere duurzame maatregelen uit de sectoren mobiliteit, industrie, landbouw en landgebruik mee, als er een directe relatie is met de RES of de energie-infrastructuur. We benutten 'koppelkansen' in de RES.

2.4.3 Gezamenlijke werkafspraken

- voor het opstellen van de RES gaan we uit van bestaand beleid en huidige plannen
- gemeenten respecteren elkaars werkwijzen in bestuur en raad
- de definitieve (en vastgestelde) RES 1.0 is voor alle betrokken bestuurlijke partijen uitgangspunt voor omgevingsinstrumenten zoals omgevingsvisie, omgevingsverordening en omgevingsplan, transitie warmte en wijkplannen
- we spreken elkaar aan op ieders bijdrage aan de RES, zoeken naar balans in 'lusten en lasten' en doen recht aan de ruimtelijke kwaliteit van de verschillende gebieden in de regio

3. Energie opwekken: opgaven

Op basis van de klimaatafspraken die in Parijs zijn gemaakt, neemt het Rijk klimaatdoelstellingen op in het landelijke Klimaatakkoord. Op dit moment worden deze nog doorgerekend. Of en hoe het Rijk bepaalt hoeveel hernieuwbare energie elke regio moet opwekken, is nu nog niet duidelijk. Wat zijn op basis van wat we nu weten onze opgaven? En welke ambities hebben de RES-partners?

3.1 Wat weten we nu over onze opgaven?

In het ontwerp-Klimaatakkoord gaat het Rijk uit van 49% CO₂ -emissiereductie en dat betekent dat alle regio's in Nederland samen ten minste 35 TWh hernieuwbare energie per jaar moeten opwekken. Het Rijk zorgt voor een productievermogen van 49 TWh op zee in 2030.

Het kan ook zijn dat 'Europa' besluit dat we méér moeten doen en bijvoorbeeld 55% minder CO₂-uitstoot moeten realiseren. Dit heeft uiteraard impact op onze regionale opgave.

Voor de gebouwde omgeving staat nu in het ontwerp-Klimaatakkoord dat wij voor 2050 7 miljoen woningen en 1 miljoen (andere) gebouwen goed moeten isoleren en van duurzame warmte en schone elektriciteit moeten voorzien. Om te zorgen dat we in 2030 ook daadwerkelijk voldoende hernieuwbare energie opwekken, is de ambitie om uiterlijk op 1 januari 2025 alle projecten te 'vergunningen'. Dit is nodig om op tijd voor 2030 voldoende investeringen en uitvoering mogelijk te maken, en daarbij maatschappelijke kosten beperkt te houden.

3.2 Ambitie Gelders Energie Akkoord

In het Gelders Energie Akkoord staat de ambitie om in 2030 minimaal 55% CO₂-uitstoot te besparen (ten opzichte van 1990). Deze ambitie is nog niet vertaald in doelstellingen voor het opwekken van hernieuwbare energie op land.

Alle overheden, maatschappelijke groepen en het bedrijfsleven ondertekenden het Gelders Energie Akkoord.

3.3 Ambitie waterschappen

Waterschappen tekenden in 2013 het SER Energieakkoord voor duurzame groei en verbonden zich aan diverse maatregelen om hernieuwbare energie op te wekken (14% in 2020, 16% in 2023).

In 2016 sloot de Unie van Waterschappen met het Rijk de Green Deal Energie, om uitvoering van dit Energieakkoord te versnellen. Zo hebben waterschappen afgesproken dat zij in 2020 samen minimaal 40% van hun energiebehoefte duurzaam invullen en energieneutraal te zijn in 2025. Het waterschap Vallei en Veluwe is naar verwachting al energieneutraal in 2019. Ook waterschap Rijn & IJssel wil in 2025 energieneutraal zijn, door zelf alle energie die het nodig heeft duurzaam op te wekken.

Waterschappen hebben eigen gronden om doelstellingen te helpen realiseren en willen hun omvangrijke duurzame warmtebronnen daarvoor inzetten. En geven daarover .

3.4 Ambitie Cleantech Regio

De Cleantech Regio gaat voor 25% CO₂ -emissiereductie in 2023 (zie de Agenda Cleantech Regio). In 2030 wil de Cleantech Regio energieneutraal zijn.

3.5 Beslispunt(en)

3.5.1 Ambitie Cleantech Regio in de RES 1.0

In de RES 1.0 richten we ons op minimaal 55% CO₂ -emissiereductie in 2030. Dit zien wij als een resultaatverplichting. Tijdens het RES-proces staat centraal dat wij hieraan willen voldoen en daarbij gaan we uit van de vier uitgangspunten voor het maken van de RES (zie 2.3).

Als Cleantech Regio willen wij in 2030 energieneutraal zijn – dit zien wij als een inspanningsverplichting. Wij conformeren ons daarbij minimaal aan onze gezamenlijke ambitie zoals verwoord in het Gelders Energie Akkoord.

4. Wie doet mee en wie beslist?

Gemeenten, provincie en waterschappen beslissen over de RES. Om de klimaatdoelstellingen te halen, hebben we iedereen in de Cleantech Regio hard nodig. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, overheden, energiecoöperaties, netbeheerders: wat is ieders rol?

4.1 Meedenken en meesturen

In de Cleantech Regio werken ondernemers, overheden en onderwijs- en onderzoeksinstituten al intensief samen. Er zijn verschillende netwerken waarin deze O's elkaar ontmoeten en afstemmen. Hier maken we bij het ontwikkelen en uitvoeren van de RES zoveel mogelijk gebruik van. Zo is Cleantech Regio Development een motor in de Cleantech Regio, om initiatieven en ideeën die bijdragen aan de energietransitie een stap verder te brengen.

We nodigen ook andere stakeholders gericht uit om binnen de planning mee te denken bij strategiebepaling, planvorming en criteria voor concrete projecten. Hiervoor organiseren we onder meer ateliers rondom thema's of ruimtelijke vraagstukken.

Thema-ateliers voeden de 'ruimtelijke' ateliers. We geven in thema-ateliers ook de samenwerking tussen partijen vorm en komen tot afspraken over bijvoorbeeld projecten om onze RES-ambities te realiseren.

In de ruimtelijke ateliers visualiseren wij de ruimtelijke impact van die ambities. Ook maken we inzichtelijk waar aanpassing van lokaal, regionaal of provinciaal beleid mogelijk nodig is, om ambities waar te maken. Ruimtelijke ateliers organiseren wij op lokaal en regionaal niveau.

De RES kent – zoals gezegd - een beperkte doorlooptijd en onze opgaven zijn complex. Dit levert spanning op: hoe organiseren wij in beperkte tijd toch betrokkenheid? Het is simpelweg niet haalbaar om alle stakeholders zoals individuele inwoners in elke fase een actieve rol te geven. Daarom focussen wij in de regionale ateliers op betrokkenheid van maatschappelijke organisaties, belangengroepen en professionele stakeholders.

In lokale ateliers betrekken we bewoners(groepen), dorps- en wijkraden, ondernemers en andere stakeholders bij verduurzaming. Dit kan vaak hand in hand gaan met afstemming over lopende energieprojecten (zie ook 4.4.2).

De verdere opzet van ateliers werken we uit in een plan nadat we een stakeholderanalyse hebben gedaan.

De RES is weliswaar richtinggevend en bepalend, maar het ruimtelijk beleid wordt daarna lokaal uitgewerkt en vastgesteld in een Omgevingsplan. Dan vindt integrale, ruimtelijke afweging plaats. Tijdens dit proces hebben inwoners, maatschappelijke organisaties en groeperingen en ondernemers uiteraard inspraak. Dit geldt ook voor de Transitievisie Warmte, die elke gemeente vanuit het Klimaatakkoord in 2021 moet hebben opgesteld om het tijdspad vast te leggen waarin wijken worden verduurzaamd.

Vanzelfsprekend zetten wij naast de ateliers ook andere communicatiemiddelen in om inwoners in onze regio mee te nemen in wat de RES is en wat de uitvoering ervan betekent voor hun leefomgeving.

4.2 Meebeslissen

Regionaal maatwerk voor de ruimtelijke inpassing van hernieuwbare energie-opwekkers, opslag en infrastructuur, is een hoofdpoging in de RES. Dit raakt het omgevingsbeleid van provincie en gemeenten en het beleid van waterschappen: zij beslissen over de RES. Zij

werken nauw samen met netwerkbedrijf Liander, de Strategische Board van de Cleantech Regio en andere betrokken stakeholders.

4.3 Bewaking en ondersteuning

Het Rijk deelt kennis en informatie met de regio's en zo nodig is er afstemming met het Rijksvastgoedbedrijf. De Stuurgroep Nationaal Programma RES adviseert en ondersteunt, maar heeft ook een bewakende rol. De stuurgroep kan zo nodig interveniëren of escaleren via het 'Huis van Thorbecke', de instrumenten uit de Wet ruimtelijke ordening en de Omgevingswet. Hoe deze escalatieprocedure eruit gaat zien, wordt in het tweede kwartaal van 2019 uitgewerkt.

Interventie is aan de orde als:

- de regio's samen niet komen tot minimaal 35TWh hernieuwbare elektriciteit op land
- er door de RES regio-overstijgende infrastructuurproblemen ontstaan
- een overheid niet wil deelnemen aan de RES of moeite heeft om de RES te verankeren in het omgevingsbeleid
- een RES niet tot uitvoering komt

Provincie Gelderland ondersteunt bij de RES via:

- de tafel regionale samenwerking voor afstemming (Gelders Energie Akkoord)
- de tafel wijken van de toekomst (Gelders Energie Akkoord)
- ondersteuning en procesbegeleiding bij ateliers
- inventarisatie van de warmtebronnen en het maken van modelberekeningen
- menskracht per regio

Beide waterschappen ondersteunen door waar mogelijk energiebronnen uit water, riool, droge slib en biogas beschikbaar te stellen voor de warmtetransitie en door menskracht beschikbaar te stellen.

Ook Cleantech Regio Development kan actief meewerken aan de ontwikkeling en uitvoering van de RES.

4.4 Beslispunt(en)

4.4.1 Wie beslist over de RES

Over de startnotitie en de RES 1.0 van de Cleantech Regio beslissen:

- de gemeenteraden van Apeldoorn, Brummen, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen (de concept-RES wordt ter consultatie voorgelegd en hierop kunnen raden zienswijzen indienen)
- Provinciale Staten van provincie Gelderland
- het Algemeen Bestuur en/of dagelijks bestuur van Waterschap Vallei & Veluwe en Waterschap Rijn & IJssel

4.4.2 Participatie

Als Cleantech Regio onderstrepen wij het belang van participatie. Maatschappelijke organisaties, belangengroepen en professionele stakeholders betrekken wij bij het ontwikkelen van de RES. Ideeën en beelden van inwoners halen we lokaal op en waar mogelijk sluiten wij aan bij lokale en regionale trajecten rondom de Omgevingsvisie. Als we in de RES 2.0 de stap maken naar concrete projecten, zetten wij in op intensievere participatie van inwoners.

4.4.3 Gemeenten betrekken stakeholders bij omgevingsbeleid

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor het betrekken van lokale stakeholders en individuele belanghebbenden bij hun omgevingsbeleid.

5. RES-ontwikkeling stap voor stap

In welke stappen en binnen welke termijn komen we in de Cleantech Regio tot een RES?

5.1 Start: ondertekening Klimaatakkoord: mei/juni 2019

De officiële start van het RES-proces is de ondertekening van het landelijke Klimaatakkoord. Dit zal waarschijnlijk in mei of juni 2019 zijn. Met oog op de beperkte doorlooptijd is de regionale voorbereiding op het proces reeds gestart om optimaal gebruik te kunnen maken van de beschikbare tijd.

5.2 Vaststellen startnotitie: na ondertekening Klimaatakkoord

Na ondertekening van het Klimaatakkoord stellen de gemeenteraden van Apeldoorn, Brummen, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen de startnotitie vast (waarvan het concept nu voor u ligt). Provinciale Staten stellen de Startnotitie vast. De waterschappen stellen de startnotitie vast in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Hiermee verbinden deze partijen zich aan samenwerking om een RES te maken, stellen de omvang van onze opgave vast en onderschrijven de samenwerkingsafspraken.

5.3 Opstellen concept-RES: gereed 6 maanden na ondertekening van het Klimaatakkoord

Binnen zes maanden nadat het Klimaatakkoord is ondertekend, moet de Cleantech Regio een concept-RES aanbieden. In dit concept-RES staat ons bod: hoeveel gaat de Cleantech Regio bijdragen aan de klimaatdoelstellingen? En wat is onze Regionale Structuur Warmte? De stuurgroep (zie hoofdstuk 6) stelt het concept-RES vast en biedt deze voor doorrekening aan, aan de Stuurgroep Nationaal Programma RES. Ook legt de stuurgroep het concept ter consultatie voor aan gemeenteraden, Provinciale Staten en het dagelijks bestuur van de waterschappen.

5.4 Definitief RES 1.0: gereed 12 maanden na ondertekening van het Klimaatakkoord

Uit naam van het Rijk telt het Nationaal Programma RES alle biedingen van de dertig regio's bij elkaar op en kijkt of de nationale doelstelling van 35TWh gehaald wordt. Eén wegingscriterium is of regio's voldoende rekening houden met hun potentie. Zo niet, dan zal het Rijk waarschijnlijk aangeven wat regio's aanvullend moeten doen. De toedelingssystematiek hiervoor wordt door het Rijk en koepelorganisaties (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen) gemaakt.

Als het Rijk akkoord is met het concept-RES van de Cleantech Regio, dan wordt de RES definitief, na besluitvorming door gemeenteraden, Provinciale Staten en besturen van waterschappen.

In de definitieve RES 1.0 staan dan de definitieve resultaten die wij willen en moeten boeken en verschillende scenario's en plannen daarvoor. Wij stemmen de definitieve RES 1.0 af met omliggende regio's.

5.5 RES actualiseren: in elk geval in 2022

6. We werken doorlopend aan de RES en het bijbehorende uitvoeringsprogramma en actualiseren beide in elk geval eens per twee jaar. Organisatie en communicatie

De RES vraagt om nauwe samenwerking tussen gemeenten, provincie, waterschappen, netbeheerders en andere stakeholders. Omdat de RES binnen één jaar na ondertekening van het Klimaatakkoord klaar moet zijn, is een organisatie nodig die snel en adequaat kan schakelen.

6.1 Organisatiestructuur

Stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit de portefeuillehouders energie van de gemeenten, de gedeputeerde van provincie Gelderland, de Strategische Board van de Cleantech Regio en de waterschappen. Netbeheerder Liander is adviseur.

De stuurgroep zorgt voor bestuurlijke afstemming en is verantwoordelijk voor het RES-proces. Wij betrekken de portefeuillehouders ruimtelijke ordening bij het RES-proces, omdat de RES geborgd moet worden in het omgevingsbeleid.

Kerngroep

De kerngroep bestaat uit de ambtelijke procesleider, de communicatieadviseur, de omgevingsmanager en de begeleider van de ateliers. Provincie Gelderland heeft een adviserende rol.

Coördinatiegroep

De coördinatiegroep bestaat uit de ambtelijk procesleider, medewerkers duurzaamheid van de gemeenten, provincie en waterschappen, Strategische Board van de Cleantech Regio en netbeheerder Liander.

De coördinatiegroep bereidt bestuurlijke besluitvorming voor, bewaakt de voortgang en coördineert activiteiten in de eigen 'achterbanorganisatie'. Zo betrekken de leden medewerkers die betrokken zijn bij het (omgevings)beleid.

Managementgroep

De managementgroep bestaat uit de managers van gemeenten en vertegenwoordigers van provincie, waterschappen en netbeheerder Liander.

De managementgroep bewaakt de borging van inzet van medewerkers vanuit de gemeenten en de inhoudelijke borging in de eigen organisaties.

Themagroepen

Om de RES goed te ontwikkelen en uit te voeren, is diverse expertise van de RES-partners nodig. Denk alleen al aan effectieve communicatie richting alle doelgroepen. Hiervoor is een themagroep communicatie ingericht.

Zo worden zo nodig ook voor andere thema's themagroepen ingericht, in elk geval voor ruimtelijke ordening.

6.2 Communicatie

Goede informatie en communicatie is noodzakelijk om de RES succesvol te maken en uit te voeren. De centrale communicatieregie is in handen van de Cleantech Regio, die de algemene, regiobrede communicatie en RES-huisstijl verzorgt, ook naar inwoners. De omgevingsmanager die verantwoordelijk is voor stakeholderbeleid, heeft een aansturende rol.

Er komt een regionaal communicatieplan, waaraan de leden van de themawerkgroep hun bijdrage leveren, net als communicatiemedewerkers van de waterschappen (de themawerkgroep bestaat uit communicatiemedewerkers van alle gemeenten, provincie en de Cleantech Regio).

Alle RES-partners blijven verantwoordelijk voor communicatie over RES binnen hun eigen organisatie en inwoners. De Cleantech Regio ondersteunt daarbij.

6.3 Inzet middelen

De provincies hebben middelen beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van de RES. Hiermee kunnen wij de inzet van de ambtelijk procesleider, de omgevingsmanager en de begeleider van de ateliers bekostigen.

Het Rijk stelt niet alleen ondersteuning en instrumenten beschikbaar, maar heeft landelijk ook 15 miljoen euro uitgetrokken voor de begeleiding van de RES-processen, waarvan 12 miljoen direct beschikbaar is voor de regio's (een verdeelsleutel is nog niet bekend). Met deze middelen zou de Cleantech Regio 3 tot 4 fte kunnen inzetten.

Van gemeenten, provincie, waterschappen en netbeheerder wordt extra 5 tot 6 fte aan ambtelijke inzet gevraagd voor de thema's communicatie, duurzaamheid en ruimtelijke ordening.

Bijlage 1 Handreiking RES

Bij het ontwerp-Klimaatakkoord verscheen ook een landelijke handreiking voor regio's voor het maken van een RES. Hierin staan ook de spelregels voor de regio's. Deze concept-startnotitie is uiteraard gebaseerd op deze handreiking. Bij het definitieve Klimaatakkoord komt ook een definitieve handreiking.

Lees de handreiking [hier](#).

